

Första mötet med de europeiska landsbygdsnätverkens samordnande församling 26 januari 2015

European Rural Networks Assembly samlad för sitt första möte den 26 januari med Jordbrukskommissionären Phil Hogan i mitten. Foto: Europeiska Unionen, 2015

Europeiska nätverken utvecklas

Det arbetssätt som den nya periodens europeiska landsbygdsnätverk väljer att starta upp med är en utveckling som tar vid där det förra landsbygdsnätverket avslutades. Den föregående programperiodens samordnande kommitté för dåvarande europeiska landsbygdsnätverk startade som ett informationsforum. Det utvecklades dock över perioden till att fungera som ett interaktivt forum. Funktionella arbetsgrupper för tematiska kunskapsutbyten utvecklade lärdomar till nytta för olika intressenter. Genom nätverket fördes en dialog med utgångspunkt från intressenters erfarenheter som gav Kommissionen värdefulla inspel vid utformning av innevarande landsbygdsprogram. Kommissionens beslut om hur de nya nätverken ska fungera och samordnas genom en församling (Assembly) vittnar om en hög ambitionsnivå vad gäller erfarenhetsutbyte, dialog och lärande. Vi som deltog som svenska representanter var överens om att de europeiska nätverken erbjuder möjligheter som vi i Sverige bör ta tillvara. Framför allt bör vi se till att de processer som nu går igång inom olika grupperingar skapar mervärde för genomförandet på alla nivåer, på lokal till internationell nivå.

Under den programperiod som just nu går igång kommer det att finnas olika europeiska nätverk kopplade till Landsbygdsprogrammet. Det ena är European Rural Development Network, ENRD som samordnar de olika medlemstaternas nationella landsbygdsnätverk. Det andra är European Innovation Partnership network for agriculture productivity and sustainability, det s.k. EIP Agri nätverket. Ett ytterligare är det nätverk av experter och den s.k. Helpdesk som arbetar med stöd till medlemstaterna för uppföljning och utvärdering. Samordningen mellan dessa nätverk och med Kommissionens DG Agri kommer att ske genom European Rural Networks Assembly.

Nätverk som arbetsmetod på lokal, regional, nationell och internationell nivå knyts på så sätt ihop. På lokal nivå finns nätverk och samarbeten som finansieras med stöd från de nationella programmen. De mest operativa och utpräglade på lokal nivå är Lokalt ledda utvecklingsgrupper som arbetar med leadermetoden och Innovationsgrupperna som ska utveckla innovationer och överföra kunskaper inom jordbruket. På

regional nivå kommer det i Sverige att finnas regionala partnerskap som länsstyrelserna samordnar och som samverkar i enlighet med regionala handlingsplaner. På nationell nivå finns de nationella landsbygdsnätverken som varje medlemsstat skall inrätta enligt rådsförordningen. I det svenska landsbygdsnätverket inryms även nätverk som ska stärka de svenska EIP-Agrisatsningarna och nationellt nätverkande om Lokalt ledd utveckling. Det svenska landsbygdsnätverket kommer dessutom att vara ett nätverk som samlar aktörerna inom Havs- och fiskeriprogrammet.

Genom Assemblyn och de olika europeiska nätverken knyts därmed olika fokusområden och geografiska nivåer ihop. För att göra de europeiska nätverken aktionsinriktade och konkreta kommer Assemblyn att ha en styrgrupp som har den operativa samordningen, planeringen och uppföljningen. Men konkretiseringen sker framför allt i de olika undergrupperna, s.k. sub-groups och i avgränsade tematiska arbetsgrupper och fokusgrupper inom de respektive europeiska nätverken. Tre sub-grupper kommer att vara permanenta genom hela programperioden. Dels en undergrupp för lokalt ledd utveckling med Leadermetoden, dels en för innovation som startar nu i vår, samt en grupp för utvärdering som startar senare.

Sex svenska representanter i Assemblyn och fler svenskar i de olika grupperna

Till Assemblyn har varje medlemsstat utsett sex representanter inom sex olika aktörskategorier. Från Sverige deltar Maria Ahlsved, Näringsdepartementet och hon representerar förvaltningsmyndigheten. Erica Persson, Jordbruksverket representerar utbetalningsmyndigheten. Charlotta Heimersson, Leader Norra Mälardalen representerar svenska Leadergrupper och är utsedd av svenska landsbygdsnätverkets samordningsgrupp för lokalt ledd utveckling. Anita Gunnarsson, Hushållningssällskapet i Kristianstad representerar rådgivningsorganisationer för innovationer i jordbruket. Ann Segerborg-Fick, JTI representerar forskningsinstitut inom jordbrukssektorn. Maria Gustafsson från svenska landsbygdsnätverkets kansli representerar vårt nationella landsbygdsnätverk. Förutom nationella representanter från dessa olika intressentkategorier så deltar också 25 EU-övergripande intresseorganisationer samt tre EU organisationer för regionala och lokala myndigheter. Två av de EU-övergripande intresseorganisationerna representeras av svenskar. Det är Thomas Bertilsson, LRF som är COGECAs representant och Staffan Nilsson, Hela Sverige ska Leva som är ERCAs representant. Assemblyn leds av Kommissionen.

I styrgruppen kommer Sverige att ha Niclas Purfürst, Jordbruksverket som representant från förvaltningsmyndigheten. I undergrupperna kommer vi också från svensk sida att föreslå representanter. Vilka dessa blir är ännu inte helt avgjort. Både styrgruppen och undergrupperna startar nu under våren 2015. I undergruppen för lokalt ledd utveckling med Leadermetoden kommer varje medlemsland att kunna föreslå tre deltagare. En av dessa ska representera förvaltningsmyndigheten, en det nationella landsbygdsnätverket och en de svenska Leadergrupperna. Samordningsgruppen för Lokalt ledd utveckling kommer att föreslå de som ska representera de två senare kategorierna. I undergruppen för Innovation kan varje medlemsland föreslå en representant som antingen ska representera förvaltningsmyndigheten eller det nationella landsbygdsnätverket. Sverige kommer att föreslå Inger Pehrson, samordnare av innovationsnätverket i svenska landsbygdsnätverket. Inger finns på landsbygdsnätverkets kansli. Därutöver finns möjlighet att föreslå personer som representerar rådgivning eller forskning, men dessa deltar inte på ett nationellt mandat.

Intryck från det första mötet med Assembly

Generaldirektören för DG Agri Michail Dumutri, inledde första mötet med Assemblyn med att betona att de europeiska nätverken har en viktig roll för att mobilisera jordbrukare och andra entreprenörer på landsbygden, men även andra som är viktiga för landsbygdens utveckling. Nätverken är också viktiga stöd för förvaltande myndigheter. Antonella Zona en av de tjänstemän vid DG Agri som ansvarar för

nätverksfrågorna pekade på att det strategiska ramverk, som nu finns för den samordnande församlingen och dess undergrupper, har som ledord att nätverken ska vara inkluderande, flexibla och funktionella.

Redan vid detta förslat Assemblymöte visade Kommissionen prov på inkludering och flexibilitet. Det blev en hel del diskussioner om undergruppernas sammansättning som bl.a. ledde till att gruppen för innovation utökades för att varje land ska garanteras en representant i gruppen. En betydande del av mötet fördes i sex parallella workshops med interaktiva mötesmetoder, vilket gjorde att alla kunde komma till tals. Vid summeringen från dessa workshops kunde vi som var svenska representanter konstatera att flera av våra inspel fått gehör. Exempelvis:

- Att organisationer som företräder olika typer av konsumenter bör bjudas in och bli mer engagerade i våra nätverk. Det är viktigt för att stärka dialog och samsyn mellan t.ex. livsmedelsproducenter och konsumenter.
- Att integrationsfrågan är en stor utmaning för EUs landsbygder och därför bör organisationer som företräder minoritetsgrupper och invandrare bjudas in och engageras i landsbygdsutveckling.
- Att de demografiska utmaningarna kräver att unga engageras.
- Att EIP-agriarbetet handlar mycket om att göra nytta för innovationsgrupperna och att innovationsarbetet handlar om jordbrukarnas egna problem och egna lösningar. Lantbrukare vill bli talade med och inte om.
- Att samverkan mellan forskare, rådgivare och lantbrukare måste ske enligt ett cirkulärt tänk och genomförande i kontrast till den traditionella linjära synen att ta fram kunskap och implementera den via rådgivare. Därför är det viktigt att det som innovationsgrupperna ska fokusera på inte styrs centralt från EIP nätverk eller dess olika grupper.
- Att tänka på att innovationer behöver en marknad och därför är nya affärsmodeller för lantbrukare viktigt.
- Att optimera pengar för innovationer genom att bättre koppla Horizon 2020 med EIP-Agri och att involvera jordbrukare i Horizon 2020.

Övriga intressanta synpunkter som kom fram i olika workshops var:

- Nätverkande för förenkling genom att tidigt förklara regler och tillämpning. Det är för sent att vänta tills slutet eller efter revisioner är rapporterade.
- Följ upp och utvärdera erfarenheterna från de länder som har multifondslösningar i lokalt ledd utveckling så att fler medlemsstater har beredskap för att jobba med multifondsfinansiering efter 2021.
- Nätverkandet bör främja att möjligheterna med finansiella instrument tas tillvara.
- Gör lärdomarna från både goda och dåliga exempel tillgängliga.
- Ta hänsyn till kulturella skillnader vid utformning av information. Målgrupperna kan vara allt ifrån stödmottagare till skolelever och lärare och politiker.

Detta och mycket mer var resultaten från arbetsgrupperna och det blir styrgruppens roll att välja teman som ska prioriteras.

Strax före diskussionerna i respektive workshop fick församlingsdeltagarna del av förväntningar på nätverken som jordbrukskommissionär Phil Hogan samt ledamoten Kersti Kaljulaid från EUs revisionsrätt har. Kaljulaid poängterade att revisionsrätten förväntar sig att resultaten i större utsträckning ska vara kopplade till stödmottagarnas prestationer, att vi måste hitta sätt för att få ner felfrekvenserna och att finansiella instrument är framtiden för EU.

Jordbrukskommissionär Hogan inledde sitt anförande med att han hört talats om framgångarna i föregående periods europeiska landsbygdsnätverk och ser nu med tillförsikt fram emot kommande nätverksarbete. En av nätverkens utmaningar som han poängterade är att jordbruket måste bli en mer attraktiv sektor för unga. Han underströk att jordbruk förblir den ekonomiska drivkraften i de flesta

landsbygder men att i landsbygdsprogrammen tillåts flexibilitet även för andra producenter och funktioner än jordbruk, t.ex. turism, service och bredband. En viktig utmaning för nätverken blir att bevisa att pengarna kommer till nytta och att genomförandet innebär att vi maximerar nyttan för europeiska medborgare. Han lyfte även utmaningarna kopplade till förenklingar och att de aldrig är enkla, men för stödmottagarna är enkla regler avgörande. När vi ska förenkla måste vi tala med erfarna bönder. Hogan hoppas på en direkt kommunikation genom nätverken. De nationella nätverken har en betydande roll i denna dialog. Nätverken och församlingen blir enligt Hogan navet mellan olika intressenter runt om i EU inom landsbygdsutveckling i syfte att få ett bra genomförande av landsbygdsprogrammen.

